

Talousvaliokunta
Eduskunta

LAUSUNTO

TaV@eduskunta.fi

1.4.2020

Dnro 128 /2020

Asia: HE 8/2020 vp / Asiantuntijapyyntö

HALLITUKSEN ESITYS LAEIKSI YDINENERGIALAIN, TURVALLISUUSSELVITYSLAIN JA KAIVOSLAIN MUUTTAMISESTA

Eduskunnan talousvaliokunta pyytää lausuntoa hallituksen esityksestä laeiksi ydinenergiain, turvallisuusselvityslain ja kaivoslain muuttamisesta. Paliskuntain yhdistys kiittää talousvaliokuntaa lausuntopyynnöstä. Paliskuntain yhdistys lausuu kaivoslain muuttamisen osalta.

Kaivoslakiin esitetään muutoksia yleislakien muuttumisen johdosta säännösten yhdenmukaistamiseksi. Muutettavaksi ehdotetaan seuraavia kaivoslain pykäläiä: 40 §, 57 §, 58 §, 74 §, 75 §, 162 §, 163 §, 164 § ja 166 §. Pykälät koskevat tiedottamista, päätösten antamista ja muutoksenhakua.

Poronhoidon huomioon ottaminen

Poronhoito-oikeus, vapaa laidunnusoikeus, on ikaikainen nautintaoikeus, joka on omalla erityislailla, poronhoitolaille (PHL, 848/1990) tunnustettu ja säädetty pysyväksi oikeudeksi. Poronhoito on laissa säädetyin rajoituksin sallittua kaikkialla poronhoitoalueella maan omistus- ja hallintaoikeuksista riippumatta. Paliskunta on alueen poronhoito-oikeuden omaavien poronhoitajien yhteenliittymänä aina asianosainen alueellaan tapahtuvissa viranomaismenettelyissä.

Paliskuntain yhdistys on lausunut useita kertoja kaivoslain puutteista. Kaivoslaki on paliskuntia epätasa-arvoistava, sillä sen perusteella ainoastaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettun alueen (PHL 2 §: 20 pohjoisinta paliskuntaa) paliskuntia kuullaan, osallistetaan, ja niihin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan. Asia on esillä myös kesällä 2019 julkaistussa Vihervuoren kaivostoimintaa ohjaavan lainsäädännön toimivuusarvioinnin raportissa: ”Poronhoidon nimenomaista huomioonottamista ja paliskuntien osallisuutta koskevien säännösten soveltamisala olisi paliskuntien yhdenmukaisen aseman saavuttamiseksi lupamenettelyssä laajennettava koskemaan koko poronhoitoaluetta, ei vain sitä suppeampaa erityistä poronhoitoaluetta.”

Paliskuntain yhdistys vaatii, että paliskuntien tasavertaisen kohtelun saavuttamiseksi kaivoslain tarkastelussa muutetaan 58 §:n 3 momentti (lupapäätöksistä tiedottaminen) seuraavalla tavalla:

Jos päätös kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, on jäljennös päätöksestä toimitettava saamelaiskäräjille. Koltta-alueelle kohdistuvasta päätöksestä on toimitettava jäljennös kolttien kyläkokoukselle ja erityiselle poronhoitoalueelle kohdistuvasta päätöksestä jäljennös asianomaiselle paliskunnalle.

Kaivoslain tiedottamista koskevien pykälien muutoksessa tulee huolehtia siitä, että kaivoslain mukaisissa menettelyissä tieto toiminnasta tavoittaa kaikki asianosaiset. Tällä hetkellä näin ei ole. Paliskuntien epätasa-arvoisen kohtelun lisäksi on esimerkiksi tiedossa, että maanomistajilla jää malminetsintäkorvauksia saamatta, koska heitä ei nykymentelyillä tavoiteta. Lisäksi kaivoslain mahdollistamilla toiminnoilla on usein malminetsintä- tai kaivosalueesta kauaskin ulottuvia vaikutuksia. Siksi myös toiminnan vaikutusalueen, kuten ympäröiviä alueiden maanomistajia ja paliskuntia koskeva tiedottaminen on välttämätöntä. Tähän on tuotu ehdotuksessa parannusta lisäämällä rajoittuvien kiinteistöjen ja muiden alueiden omistajien ja haltijoiden maininta 40 §:n perusteluihin. Paliskuntain yhdistys katsoo, että tämä asianosaisuus voi joissakin tapauksissa koskea myös toiminta-alueen naapuripaliskuntia, mikä tulee mainita pykälän perusteluissa.

Asianosaisten tavoittamiseen voi tuoda helpotusta nyt lakimuutoksessa ehdotettu kuntien sähköinen ilmoitustaulu, johon tieto kuulutuksesta lisättäisiin. Sen lisäksi myös lehdessä kuuluttamisen tulee tapahtua kaikissa menettelyissä, koska asianosaisia ei aina tavoiteta viranomaisvoimin.

Lupahakemusten kuulutusaika olisi jatkossakin kaivoslain mukaisissa asioissa vähintään 30 päivää. Katsomme, että laajoja kokonaisuuksia käsittävissä hankkeissa olisi syytä käyttää tätä pidempää aikaa. Tästä hyvänä esimerkkinä ovat laajat YVA-selostukset, joiden kuulutusaika on useimmiten 60 päivää (Ympäristönsuojelulain 44 §). Katsomme, että myös kaivoslain osalta tulee säätää laajoja lupahakemuksia koskevasta 60 päivän kuulutusajasta.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao